

รายวิชา สังคมศึกษาฯ

รหัสวิชา ส23101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูวิชิต ลือยศ

เรื่อง

สมุทัย

สมุทัย

จุดประสงค์

ประจำคาบเรียน

นักเรียนสามารถ

บอกความหมายของสมุทัย

วิญญะ 3 ปปัญจธรรม 3 ได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

ประจำคาบเรียน

นักเรียนสามารถนำหลักวัฏฐะ 3
ปปัญจธรรม 3 ไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

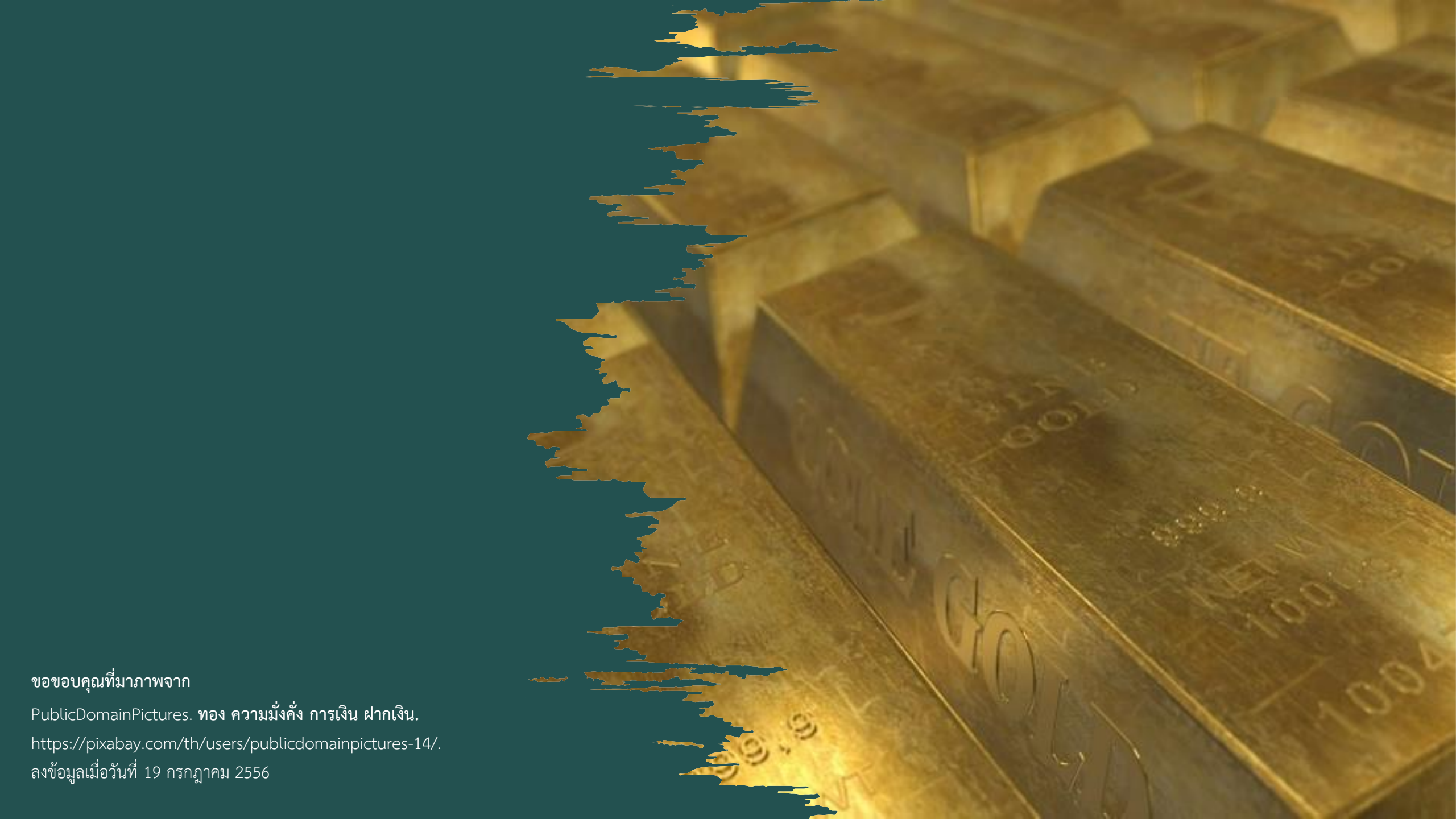

จุดประสงค์

ประจำคาบเรียน

นักเรียนสามารถอธิบายถึงคุณค่า
ของการนำหลักธรรมในหมวดของ
สมุทัยต่อการดำเนินชีวิตได้

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก

PublicDomainPictures. ทอง ความมั่งคั่ง การเงิน ฝากเงิน.

<https://pixabay.com/th/users/publicdomainpictures-14/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2556

คำถาม

ก่อนเข้าบทเรียน

ในความหมายของนักเรียนคิดว่า
สมุทัยคืออะไร และมีความสำคัญ
อย่างไร

สมุทัย

ความหมาย สมุทัย

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Ama Dam Vila. การทำสมาธิ.
<https://pixabay.com/th/photos/การทำสมาธิ-1777522/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
31 ตุลาคม 2558

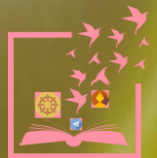
“ความจริงว่าด้วยเหตุแห่งทุกข์ ความทุกข์
หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนนั้นย่อมเกิดจาก
สาเหตุบางอย่าง”

หมวดธรรม

กล่าวถึงสมุทัย

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Helena Cuerva. ดอกบัวบาน บัว ดอกไม้.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอกบัวบาน-3588694/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่
4 กรกฎาคม 2559

วิภวณะ 3

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : truthseeker08. พิธีกรรม. <https://pixabay.com/th/photos/พิธีกรรม-พุทธศาสนาเถรวาท-พุทธ-3335526/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. พระสงฆ์. <https://pixabay.com/th/users/sasint-3639875/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

“วงจรแห่งการเวียนว่ายตายเกิดของ
สัตว์โลกที่ยังเต็มไปด้วยกิเลส”

“มี 3 ประการ”

กิเลสวัฏฏะ

“ประกอบด้วย อวิชชา (ความไม่รู้จริง)
ตัณหา (ความอยาก) และอุปาทาน
(ความยึดมั่นถือมั่น)”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.

<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

กรรมวิภังค์

“กรรมวิภังค์ (วงจรกรรม) หรือเรียกว่า
กรรม (การกระทำ)”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

วิปากวรัฏฐะ

“วิปากวรัฏฐะ (วงจรวิปาก) หรือเรียกว่า
วิปาก (ผลแห่งกรรม)”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Pexels. พระพุทธศาสนา.
<https://pixabay.com/th/photos/บอล-พระพุทธศาสนา-พีธี-1845861/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2559

“สิ่งทั้งสามอย่างนี้ที่ทำให้สัตว์โลกต้องเวียนว่ายตายเกิด
อยู่ในสังสารวัฏเพราะในเมื่อคนเรายังมีกิเลส
(ความไม่รู้จริง ความอยาก ความยึดมั่นถือมั่น)”

“จึงเป็นเหตุให้ต้องทำกรรมดีกรรมชั่วปะปนกันไป
และเมื่อทำกรรมย่อมได้รับผลแห่งกรรมนั้น”

เรียกว่า **วิบาก**

“เมื่อได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่งจึงเกิดความชอบใจบ้าง
ไม่ชอบใจบ้าง เกิดเป็นตัณหาอุปาทาน”

เรียกว่า **กิเลส**

ปปัญจธรรม 3

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : truthseeker08. พิธีกรรม. <https://pixabay.com/th/photos/พิธีกรรม-พุทธศาสนาเถรวาท-พุทธ-3335526/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Sasin Tipchai. พระสงฆ์. <https://pixabay.com/th/users/sasint-3639875/>. ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559

“กิเลสที่ทำให้เสียเวลา ทำให้การประพฤติ
ปฏิบัติธรรมหรือการทำความดีไม่ได้ผล”

“มี 3 ประการ”

ค้นหา

ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว

“ความปรารถนาที่จะอยากได้ของของ
คนอื่นโดยมิชอบ ละโมบโลภมากนึกถึง
แต่ประโยชน์ของตนเอง”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

มานะ ได้แก่ ความถือตัว
“ความสำคัญตนว่าเป็นนั่นเป็นนี่ คิดว่า
ตนเองเหนือกว่าผู้อื่น คิดว่าตนเอง
ดีที่สุด ถูกต้องที่สุด”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.
<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

ทิว

ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว

“ในความคิดเห็นของตนโดยไม่ยอมรับ
ฟังผู้อื่น อย่างลุ่มหลงโดยไม่คำนึง
ถึงข้อเท็จจริง”

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Deutsch. ดอกบัว พืช เจริญรุ่งเรือง.

<https://pixabay.com/th/photos/ดอก-บัว-พืช-เจริญรุ่งเรือง-694641/>.

ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2555

“ทั้งสามประการนี้เป็นอกุศล เมื่อเกิดขึ้นกับผู้ใดย่อม
ทำให้ผู้นั้นเนิ่นช้า เสียเวลา เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น”

“เพราะบุคคลที่ประกอบด้วย **ตัณหา** **มานะ** และ **ทิฐิ**นี้
ย่อมถือว่าตนเองถูกต้องที่สุด ยึดเอาตนเองเป็น
ศูนย์กลาง หลงตัวเอง”

“โดยไม่ยอมฟังใคร จึงทำให้เขาเสียประโยชน์ที่พึงจะได้รับ
ดังนั้น ผู้หวังความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตควรละเว้น
จากธรรมทั้งสามประการนี้”

ใบงานที่ 4

(กำหนดเวลาในการทำ 5 นาที)

“ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓
ในข้อความที่ถูกและใส่เครื่องหมาย
X ในข้อความที่ผิด”

ใบงานที่ 4 เรื่อง สมุทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (กำหนดเวลา 5 นาที)

ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ถูกต้องและใส่เครื่องหมาย X ในข้อความที่ผิด

1. หลักธรรม อริยสัจ ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค
2. สมุทัย คือ คือ ความจริงว่าด้วยทุกข์ คนทุกคนต่างก็เคยพบกับความทุกข์
3. วัฏฏะ 3 คือ วงจรแห่งการเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์โลกที่ยังเต็มไปด้วยกิเลส
4. วัฏฏะ 3 มี 2 ประการ
5. กิเลสวัฏฏะ ประกอบด้วย อวิชชา (ความไม่รู้จริง) และตัณหา (ความอยาก)
6. กรรมวัฏฏะ (วงจรกรรม) หรือเรียกว่า กรรม (การกระทำ)
7. วิปากวัฏฏะ (วงจรวิบาก) หรือเรียกว่า วิบาก (ผลแห่งกรรม)
8. เมื่อทำกรรมย่อมได้รับผลแห่งกรรมนั้น ซึ่งเรียกว่า เวร
9. เมื่อได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่งจึงเกิดความชอบใจบ้าง ไม่ชอบใจบ้าง เกิดเป็นตัณหา
อุปาทาน ซึ่งเรียกว่า กิเลส
10. ปัญจธรรม 3 กิเลสที่ทำให้เสียเวลา ทำให้การประพฤติปฏิบัติธรรมหรือการทำ
ความดีไม่ได้ผล

ใบงานที่ 4

(กำหนดเวลาในการทำ 5 นาที)

“ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓
ในข้อความที่ถูกและใส่เครื่องหมาย
X ในข้อความที่ผิด”

ใบงานที่ 4 เรื่อง สมุทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามให้ถูกต้อง (กำหนดเวลา 5 นาที)

ให้นักเรียนเติมเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ถูกต้องและใส่เครื่องหมาย X ในข้อความที่ผิด

11. ปญจธรรม 3 มี 3 ประการ
12. ตัณหา ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว ความปรารถนาที่จะอยากได้ของของคนอื่นโดยมิชอบ
ละโมภโลกมานักถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง
13. มานะ ความสำคัญตนว่าเป็นนั่นเป็นนี่ คิดว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น คิดว่าตนเองดีที่สุด
14. ทิฐิ ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว ในความคิดเห็นของตนโดยไม่ยอมรับฟังผู้อื่น อย่างลุ่มหลง
โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริง
15. สมุทัย เหตุแห่งทุกข์ เป็นสิ่งที่ควรละ

คำถาม

ทำยบทเรียน

โดยสรุปแล้วนักเรียนคิดว่า
สมุทัยคืออะไร

สรุปอริยสัจ 4

ข้อที่ 2 สมุทัย เหตุแห่งทุกข์
เป็นสิ่งที่ควรละ

ขอขอบคุณที่มาภาพจาก : Ai • Yokkaichi. วัด ประเทศไทย เชียงใหม่.
<https://pixabay.com/th/photos/วัด-ประเทศไทย-เชียงใหม่-4128662/>.
ลงข้อมูลเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562

